

Goutum, Agneskerk, zondag 26 januari 2025

Lezing: 1 Koningen 3, 1-15

Gemeente van Jezus, onze Heer,

De droom van koning Salomo, dromen zijn bedrog, we zullen zien.

Ik vind het zinvol en respectvol dat wij vanmorgen als gemeente stilstaan bij de jaarlijkse Nationale Holocaust Herdenking. Die vindt vandaag bij het Spiegelmonument 'Nooit Meer Auschwitz' in het Wertheimpark in Amsterdam, georganiseerd door het Nederlands Auschwitz Comité.

Het is 80 jaar geleden dat het concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau werd bevrijd, op 27 januari 1945. Wereldwijd worden de slachtoffers herdacht van de Holocaust en van andere genocides. De herdenking is sinds twee decennia verbonden met de door de toenmalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan uitgeroepen dag van herdenking: The Holocaust Memorial Day.

Wat er op het spel staat? Ons aller vrijheid.

Die droom van Salomo is de alternatieve lezing van deze zondag. De Bijbelvertaler zet er als titel boven: Salomo's wijsheid. Het is een mooie droom

Salomo huwt een meisje uit Egypte, zodat hij de schoonzoon van de koning van Egypte werd. Is het vernieuwend, of is het een politiek besluit.

Hij neemt zijn jonge vrouw mee naar de Davidsburcht in Jeruzalem, en ze verblijft daar terwijl Salomo bezig is met drie zaken: de bouw van zijn paleis, de bouw van de tempel en de bouw van de stadsmuur.

Het lijkt een goed begin van zijn koningschap

Hij gaat als het ware op de schouders van zijn vader David staan.

En wat een eervolle droom: God vraagt, Salomo vraagt: wijsheid

God geeft hem wijsheid, om rechtvaardige besluiten te kunnen nemen.

En, aldus de tekst, God geeft hem naast die wijsheid ook heel veel materiële rijkdom.

Romantische droom.

Salomo ontwaakt en geeft in zijn paleis voor zijn hovelingen een feestmaal.

Donkere kant aan koning Salomo.

Hij had zijn halfbroer Adonia, die eigenlijk recht had op de troon, vermoord. Dat was zijn eerste slachtoffer.

En de volgorde: paleis, tempel, muur! Eerst dat paleis, én de tempel. En wie heeft dat allemaal betaald? Salomo legde de bevolking zware belastingen op.

En hij staat op de schouders van vader David.

Die had hem een 'dodenlijst' meegegeven voordat hij stierf. We slaan die teksten meestal maar over.

Op zijn sterfbed zegt David tegen zijn zoon Salomo, je moet een man zijn, je moet je aan Gods geboden houden, én dan noemt David de namen van personen die hem dwars hebben gezeten, en zegt tegen Salomo: Laat je door wijsheid leiden en gun hen geen vredige dood op hun oude dag.

Wrede dodenlijst: oud laten worden en dan alsnog met geweld om het leven brengen

De regering van Salomo staat bekend als een gouden tijd, van 40 jaar. Ik was in Amerika, Trump belooft ook een gouden eeuw aan zijn volk.

Eerst lijkt het wel aardig met dat koningschap van Salomo, net als bij Poetin, die toen hij begon ook zei: ik zal me aan de wet houden, vrijheid van meningsuiting etc etc.

Woorden, en daden?

Ja, er was weinig oorlog in Salomo's koningsjaren, maar het volk werd afgeperst om de dure gebouwen en het hof te kunnen betalen.

En gaandeweg en een beetje in stilte werkte Salomo de dodenlijst van zijn vader af. Gaandeweg werd hij de slaaf van geweld en wreedheid, zoals zovele tirannen. Na 20 jaar wendt Salomo zich af van de God van Israël, offert aan de Baäls, afgoderij, het leidt tot een scheuring van het volk: een tweestatensituatie: Juda en Israël. Salomo is de derde en laatste koning van een verenigd Israël.

En die tempel? Centralisatie van echt geloof? Centralisatie van macht. Later, vanuit de verwoeste tempel: de synagogen wereldwijd. Door de nazi in brand gestoken.

Jezus kende deze droom van koning Salomo. De droom loopt uit op een maaltijd. Bij Salomo een exclusief banket. Bij Jezus een maaltijd voor iedereen, in het bijzonder de verschoppelingen.

Salomo was een koningskind maar wordt een moordenaar.

Paulus was een moordenaar en werd een evangelist.

Het zal geen toeval zijndat Jezus juist bij de maaltijd steeds de kern van zijn missie met de mensen deelt.

Gemeente, met de holocaustherdenking en straks stilstaan bij 80 jaar vrijheid in Europa, met de oorlog op de stoep en in het Midden Oosten, in de gebedsweek voor de eenheid, wat staat er op het spel?

De vrijheid om te leven en te zijn wie je bent. De vrijheid van geloof.

Koningen in onze tijd?

Ik blijf onder de indruk van Zelensky: ik speelde president om jullie aan het lachen te krijgen.

Nu ben ik president en beschouw het als mijn ereplicht dat ik dat ambt zodanig vervul dat ik jullie niet aan het huilen breng.

Teksten van de profeten, die de wet voorlezen, mensen in tranen, met hun gezicht op de grond.

Wat staat er op het spel:

De aanwezigheid van God erkennen, en niet met voeten treden zijn wet.

Zelensky: ik ben president, nee, wij allen zijn president. Het gaat ons allemaal aan of de lawaaimakers het winnen in deze wereld, of dat de rechtvaardigen, de barmhartigen en de vredestichters voorrang krijgen en nemen.